

BURDUR
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

**T.C. İNKILAP TARİHİ
VE
ATATÜRKÇÜLÜK
KAZANIM ETKİNLİKLERİ**

1. dönem kazanımlarını içermektedir.

İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

1.

Mustafa Kemal, 22 Eylül 1909'da İttihat ve Terakki Cemiyetinin ikinci kongresine katılır. Ve bu kongrede düşüncelerini şu sözlerle açıklar: "Ordu mensupları cemiyet içinde kaldıkça hem parti kuramayacağız hem de ordumuz olmayacaktır..."

Mustafa Kemal bu açıklamasıyla aşağıdaki düşüncelerden hangisini savunmaktadır?

- A) Ordu mensupları cemiyette aktif görev almalıdır.
- B) İttihat ve Terakki Cemiyeti yöneticileri ordu komutanlarından atanmalıdır.
- C) İttihat ve Terakki Cemiyeti kapatılmalıdır.
- D) Ordu ve siyaset birbirinden ayrılmalıdır.

İTA.8.2.4. Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.

2.

"Kuvayımillîye birlikleri yöresel kuvvetler olduğu için sadece kendi bölgelerinde etkili oluyorlardı." diyen bir kişi, bu kuvvetlerin hangi yönünü eleştirmiştir?

- A) Ülke genelini savunamayışlarını
- B) Gönüllü halk hareketi oluşlarını
- C) Emir komuta zincirine göre hareket etmeyişlerini
- D) Askerî disiplinden yoksun oluşlarını

İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.

3.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra ülkenin içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarılması için bazı kurtuluş çareleri ortaya atılarak çalışmalar yapılmıştır.

Bu doğrultuda kurulan

- İngiliz Muhipleri
- Wilson Prensipleri
- Kilikyalılar
- Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk

cemiyetlerinin amaçları arasında aşağıdaki kurtuluş çarelerinden hangisi yoktur?

- A) İngiliz himayesine girmek
- B) Amerikan mandasını istemek
- C) Topyekûn millî mücadeleye girişmek
- D) Bölgesel kurtuluş çarelerine başvurmak

İTA.8.2.8. Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

4.

TBMM, Sevr Antlaşması'na şiddetle karşı çıkmış ve bu antlaşmayı yok sayarak tanımadığını ilan etmiştir.

TBMM'nin Sovyetler Birliği ile imzaladığı Moskova Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi, Sovyetlerin Sevr Antlaşması konusunda TBMM ile aynı düşüncede olduğunu göstermektedir?

- A) Sovyetler Birliği, Batum'un Gürcistan'a bırakılması şartıyla TBMM'nin Gürcistan ve Ermenistan ile imzaladığı antlaşmaları tanıyacaktır.
- B) Sovyetler Birliği elinde bulunan bütün esirleri üç ay içerisinde iade edecektir.
- C) Taraflar arasında ekonomik ve kültürel ilişkiler sıklaştırılacaktır.
- D) İki taraftan birinin tanımadığı uluslararası bir antlaşmayı, diğeri de tanımayacaktır.

İTA.8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

5.

I. İnönü Zaferi'nden sonra Mehmet Akif Ersoy'un Türk ordusuna ithafen yazdığı İstiklal Marşı, TBMM'de ulusal marş olarak kabul edilmiştir.

Bu durum, TBMM'de aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşeceğine olan inancın güçlendiğini göstermektedir?

- A) Demokrasinin
C) Akılcılığın
- B) Bağımsızlığın
D) Eşitliğin

İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

6.

- Liman ve demir yolu ile ülkenin ve dünyanın farklı yerleriyle irtibat hâlindeydi.
- Ticari önemi nedeniyle çok sayıda yabancı tüccar tarafından ziyaret ediliyordu.
- Avrupa'da basılan gazete, dergi ve kitapların kolayca temin edilebildiği bir yerdi.

Selanik'e ait bu özelliklerden yola çıkarak şehirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Eğitim öğretim imkânları gelişmiştir.
B) Din ve vicdan hürriyeti vardır.
C) Kültürel etkileşime açıktır.
D) Milliyetçilik akımı etkilidir.

İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

7.

İtilaf Devletleri, I. Dünya Savaşı'nda savaş boyunca tarafsız kalması için Osmanlı Devleti'ne bazı önerilerde bulunmuşlardır. Osmanlı Devleti de bu isteğe karşılık kapitülasyonların kaldırılmasını, Ege adalarının kendisine verilmesini ve Mısır sorununun çözümlenmesini istemiştir.

Osmanlı Devleti bu tutumuyla;

- I. Ekonomik problemlerden kurtulmak
II. Kaybettiği toprakları geri almak
III. Doğu Akdeniz'de etkinliğini arttırmak

hedeflerinden hangilerini gerçekleştirmek istemiştir?

- A) Yalnız I
C) II ve III
- B) I ve II
D) I, II ve III

İTA.8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

8.

Doğu Cephesi'nde kazanılan askerî zafer sonucunda Ermenilerle Gümrü Antlaşması yapıldı. Böylece Türk halkının meclise duyduğu güven arttı. Ermenistan TBMM'nin varlığını tanıdı ve Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğunu kabul etti.

Bu bilgilere göre Doğu Cephesi'nde kazanılan başarının sonuçları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) TBMM'nin saygınlığını artırmıştır.
B) TBMM için siyasi başarı getirmiştir.
C) Cephele arasında güç birliğini sağlamıştır.
D) Ermenilerin Anadolu toprakları üzerindeki iddialarını boşa çıkarmıştır.

İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.

9.

İngiltere Kralı V. George (Corç): Osmanlı Devleti, hem gelişen sanayimiz için ucuz ham madde kaynağı hem de mamul ürünlerimiz için kârlı bir pazar.

Alman İmparatoru II. Wilhelm (Vilhem): Balkan ülkeleri ve Osmanlı Devleti'ni kullanarak Orta Doğu'da etkinlik sağlayabiliriz.

Fransa Başbakanı R. Poincare (Poinkeyr): Osmanlı Devleti, tarih boyunca bize topraklarında ticari, siyasi, dinî ve sosyal haklar tanıdı.

Verilen bilgilere göre İngiltere, Almanya ve Fransa'nın Osmanlı Devleti hakkındaki düşüncelerinden çıkarılabilecek **ortak sonuç**, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı Devleti'ni aralarında paylaşmışlardır.
- B) Osmanlı Devleti üzerinde çıkarları söz konusudur.
- C) Osmanlı Devleti ile ittifak yapmak istemişlerdir.
- D) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü korumayı amaçlamışlardır.

İTA.8.2.5. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.

10.

Kurtuluş Savaşı'nın Hazırlık Dönemi'nde alınan;

- Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Kuvayımillîye'yi etkin ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

kararları aşağıdakilerden hangisinin benimsendiğini gösterir?

- A) Millî egemenliğin
- B) Millî kültürün
- C) Millî ekonominin
- D) Millî eğitimin

İTA.8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

11.

Birinci İnönü Zaferi'nin sonucunda;

- I- İşgallere karşı bağımsızlık umudu güçlendi.
- II- Afganistan ile dostluk antlaşması yapıldı.
- III- Düzenli orduya duyulan güven arttı.
- IV- Sovyetler Birliği ile Moskova Antlaşması imzalandı.
- V- İtilaf Devletleri, Sevr'i tekrar görüşmek için Londra'da bir konferans düzenledi.

Birinci İnönü Zaferi'nin bu sonuçlarının ulusal ve uluslararası olarak sınıflandırılması, aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

	<u>ULUSAL</u>	<u>ULUSLARARASI</u>
A)	I, IV ve V	II ve III
B)	I ve III	II, IV ve V
C)	III ve IV	I, II ve V
D)	I, III ve IV	II ve V

İTA.8.2.6. Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendirir.

12.

Erzurum Kongresi'nde yer alan "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." ve Misakımillî'de yer alan "Türklerin oturduğu yerler bölünmez ve ayrılmaz bir bütündür, parçalanamaz." maddeleriyle vurgulanmak istenen düşünce, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul'dan ayrı bir yönetim kurulacağı
- B) Saltanat ve halifeliğe bağlı kalınacağı
- C) Azınlıklara ayrıcalıklar verilmeyeceği
- D) Ülke bütünlüğünün korunacağı

İTA.8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.

13.

Lozan Barış Antlaşması'nın aşağıdaki kararlarından hangisi, ülkede birlik ve beraberliği sağlamaya yöneliktir?

- A) Kapitülasyonlar kaldırılacaktır.
- B) Tüm azınlıklar Türk vatandaşı kabul edilecektir.
- C) Boğazlar, başkanı Türk olan bir komisyon tarafından yönetilecektir.
- D) Türkiye ile Yunanistan arasında Meriç Nehri sınır olacaktır.

İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

14.

Balkanlar'da ortaya çıkan ayrılıkçı fikirler, Osmanlı aydınları arasında yeni anlayışlara neden oldu. Fransız İhtilali'nin etkilerini gören bu kişiler Batıcılık, Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük gibi fikir akımlarına yöneldiler. Bu akımların ortak amacı, devleti içinde bulunduğu kötü durumdan kurtarmaktır.

Bu paragrafa göre, Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü dönemle ilgili olarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali'nin Osmanlı'da etkili olduğu
- B) Kurtuluş için farklı fikirlerin ortaya çıktığı
- C) Fikir akımlarının kötüye gidişi durdurduğu
- D) Azınlıkların Osmanlı'dan ayrılmak istediği

İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.

15.

Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlı yönetiminin, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın uygulanması karşısında teslimiyetçi bir tutum içinde olduğunun göstergesidir?

- A) Mebusan Meclisini toplaması
- B) Meclisin, Misakımillî'yi onaylaması
- C) Temsil Heyeti ile Amasya Görüşmelerini yapması
- D) Halkı işgaller karşısında sükûnete davet etmesi

İTA.8.3.7. Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.

16.

Kağnılar taşır kadınlar,
Askerler hücumdadırlar,
Bu uzun savaşı,
Üzüntüyle bekler analar.
Mustafa Kemal kaburgasını kırar,
Vatanı yasa boğar,
Zorlu Kurtuluş Savaşı'nı,
En sonunda kazanırlar.

Ahmet Çelik'in Kurtuluş Savaşı adlı bu şiirinde altı çizili satırlar hangi savaşta meydana gelmiştir?

- A) Çanakkale Savaşı
- B) Büyük Taarruz
- C) Sakarya Savaşı
- D) Trablusgarp Savaşı

İTA.8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.

17.

Mudanya Ateşkes Antlaşması ile ----

Verilen boşluğa aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Doğu Trakya, İstanbul ve Boğazlar savaş yapılmadan kazanılmıştır.
- B) Kapitülasyonlar kaldırılmıştır.
- C) Türk ordusuna sınırlama getirilmiştir.
- D) Boğazlar Komisyonu kurulmuştur.

İTA.8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.

19.

"Bu zaferi kazanan ben değilim. Bunu asıl, tel örgüleri hiçe sayarak atlayan, savaş meydanında can veren, yaralanan, kendini esirgmeden düşmanın üzerine atılarak Akdeniz yolunu Türk süngülerine açan kahraman askerler kazanmıştır. Ne yazık ki onların her birinin adını Kocatepe sırtlarına yazmak mümkün değildir. Fakat hepsinin ortak bir adı vardır: TÜRK ASKERİ."

Mustafa Kemal bu sözü hangi savaş sonrasında söylemiştir?

- A) Sakarya Savaşı
- B) Büyük Taarruz
- C) Çanakkale Savaşları
- D) Balkan Savaşları

İTA.8.2.7. Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.

18.

Meclise karşı çıkan ayaklanmalar, ülkede milli birlik ve beraberliğin bozulmasına neden oldu. Meclise bağlı bazı askeri birlikler, ayaklanmaların bastırılması için harekete geçtiler. Meclis, gerek İstanbul Hükümeti, gerekse İtilaf Devletleri ve azınlıkların çıkardığı ayaklanmaları önlemek için ülke genelinde bazı önlemler aldı.

Hangisi Büyük Millet Meclisinin aldığı önlemlerden birisi değildir?

- A) Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması
- B) İstiklal Mahkemeleri'nin kurulması
- C) Milli Mücadele'yi haklı gösteren fetva yayınlanması
- D) Kuvayı Milliye'nin kurulması

İTA.8.3.4. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.

20.

Tekâlif-i Millîye Emirlerinden bazıları şunlardır:

- ✓ Her aile birer kat çamaşır, bir çift çorap verecek.
- ✓ Araç sahipleri her ay 100 km ordu için çalışacak.
- ✓ Halk elindeki silah ve cephaneyi orduya teslim edecek.

✓ Marangoz, demirci, dökümcü gibi zanaatkarlar ordu hizmetinde çalışacak.

Verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Millî seferberlik ilan edilmiştir.
- B) Topyekün bir mücadele amaçlanmıştır.
- C) Halkın millî mücadeleye destek olması amaçlanmıştır.
- D) Millî mücadele zaferle sonuçlanmıştır.

CEVAP ANAHTARI

1. D	11. D
2. A	12. C
3. C	13. B
4. D	14. C
5. B	15. D
6. C	16. C
7. D	17. A
8. C	18. D
9. B	19. B
10. B	20. D

